

Tvrška J. GIONTINI v Ljubljani,

ustanovljena meseca maja 1844. l.,

priporoča za prihodnje šolsko leto

p. t. krajnim šolskim svetom in
šolskim vodstvom

svojo veliko zalogo

vseh šolskih potrebščin, knjig, pisank,
zemljevidov in učnih pripomočkov.

Pri nakupu večjih partij in pri takojšnjem
plačilu znižane cene.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako
soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali
c. kr. poštne hranilnice (čkovni račun št. 866.312). Za drugače storjena
vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojil na osebni kredit po
določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako
velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premienin, zemljiše in
vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštinih
znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna
znamka za 20 h za doposiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	B	C	D	E	F	G	H
18	18	24	38	46	60	70	85
17	17	23	37	45	59	69	84
6	6	4	3	2	2	1	1
18.	18.	24.	38.	46.	60.	70.	85.
3	3	4	—	1	—	1	1
56	56	—	66	81	70	42	26

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

S kakšnimi težavami sem se moral boriti.

Spisal Ivan Lapajne.

(Dalje)

V šolah z normalnimi razmerami je prijetno službovati. Kjer je preveč
otrok, so težkoče; kjer jih je premalo, prevladuje strah, da jih utegne čisto
zmanjkati. Ko sem poučeval zadnje leto (1878.) v Ljutomeru, sem imel sam
v svojem razredu 120 dečkov. Ko sem pa prišel isto leto v Krško, sem jih
dobil s svojim tovarišem vred († V. Vidmarjem) samo 12. Kako naj z njimi
ravnam, da mi ostanejo zvesti do konca šolskega leta? Kako naj se s tem
številom otvori v bodočem letu še 2. razred? Da sem se v tem strahu poto-

lažil, sprejel sem jih med letom, ker je bilo nekaj učencev izstopilo, še nekoliko,
ne da bi bil, kakor zakon predpisuje, prošil za to dovoljenja pri okrajnem
šolskem svetu. To mi je koncem šolskega leta očital nadzornik prof. Wurner.
Ker sem bil zoper njegovo voljo, zoper voljo okrajnega glavarja in drugih
nemškutarjev imenovan, je bilo opaziti na teh gospodih, da bi jim ne bilo
posebno žal, ako bi ostala Krška meščanska šola „mrtvo rojeno dete“; saj je
pisalo glasilo teh šolnikov „Laib. Schulzeitung“, na katero je bil takrat na-
ročen krški c. kr. okrajni šolski svet: „Man hat in Gurkfeld den Bock zum
Gärtner gemacht.“ Moj prijatelj, učitelj (takrat v kaznilnici na ljubljanskem
gradu) in nadzornik F. Stegnar, se je zanimal za ta krški „vrt“, v katerem
je vladal ta „kozol“, in prišel me je leta 1879. obiskat. Peljal sem ga tudi
v šolo, kjer je zvesto poslušal v svoji radovednosti, kako je urejena prva
meščanska šola na Kranjskem, kako napredujejo učenci itd. Posebno se je
zanimal, kakšni bodo napredki v realijah. Ker so se pa vsi predmeti le v
nemščini, katere niso bili otroci zmožni, razlagali in izpraševali, ker se je
moralo pri izpraševanju bolj na obliko, na pravilni jezik paziti kakor na
vsebino odgovorov. Je bil prijatelj iznenaden in rekel: „To ni meščanska šola,
to je nemška jezikovna šola.“ To oceno moje šole je ponavljal g. Stegnar kot
deželni poslanec tudi v deželni zbornici. V tej nemški jezikovni šoli se je
učilo 25 ur na teden le nemško; 2 uri sem pa odločil za slovenščino na
lastno pest in odgovornost, ne da bi bil prošil in potem dobil posebnega do-
voljenja. Realije bi bil poučeval iz lastnega nagiba rad tudi v slovenščini,
ako se ne bi bal zamere pri nemškemu glavarju in nemških nadzornikih
(Wurner, Pirker). Teh sem se bal, ker sem bil le kot učitelj definitivno
nastavljen, ne pa kot ravnatelj. Vlada pa je z zakonom (9. marec 1879,
Vesteneekova novela) dobila večjo moč; zakaj ta zakon je vzel pravico defi-
nitivnega imenovanja okrajnim šolskim svetom in jo izročil deželnemu šolskemu
svetu. Ako bi se bil v šoli slovenščine posluževal, bi se zameril tudi naj-
večjemu šolskemu prijatelju na Kranjskem, g. Martinu Hočevanju, osobito pa
njegovi soprogi, ki je bila velika šolska prijateljica 20 let pred mojim pri-
hodom v Krško in je ostala do dandanes, t. j. 28 let po mojem prihodu.
Slovenščine ta dva rojena Slovenca (on od Vel. Lašič, ona iz Radovljice)
sicer nista sovražila, saj sta jo sama rada govorila; toda v nemščino sta
bila preveč zaljubljena in se bala, osobito gospa, da bi se ji v šoli ne godila
krivica. Zlobni ljudje pa, ki ne znajo razsoditi, da omikan in značajan človek
stori uradne svoje dolžnosti, četudi si v privatnih razgovorih želi, da bi bile
te uradne dolžnosti drugačne, skrbeli so za — obrekovanje. Uvedel sem pri
svojih učencih običaj, da so smeli samo v prvem razredu z menoj še slo-
vensko govoriti, kadar so me česa prosili ali se opravičevali itd. Učenci 2.
ali 3. razreda pa me — razen v slovenskih urah — nikakor niso smeli
slovensko nagovoriti, ako so hoteli dobiti od mene odgovor, ako so hoteli, da
sem jih poslušal. Tako sem postopal, ne zaradi tega, ker je bila šola nemška,
ampak zbog tega, da bi se otroci privadili nemški govorici.

Jaz siromaček in tovariš Bezljaj sva bila pa po zlobnih ljudeh zatožena
— ravno nasprotnega, da učencem prepovedujeva — nemško govoriti. V
zamero pa nisem smel priti pri teh dobrih ustanovnikih šole. Da okrajni
glavar Schönwetter ni imel več veselja do šole potem, ko sem jaz postal vo-
ditelj, to sem takoj videl. Pri seji okrajnega šolskega sveta se mi je bila že
l. 1878. dovolila prva kvinkvenija, ki mi bi jo moral sicer že l. 1876. nakazati
štajerski deželni šolski svet, a okrajni glavar tega sklepa ni hotel izvesti.
Na mojo ustno pritožbo je rekel: „Wenn es Ihnen nicht recht ist, geben Sie
mich in den Slov. Narod.“ (To sem tudi storil in se še pritožil pri deželnem
predsedništvu). Da je čisto izgubil veselje do moje šole, je pokazal tudi s tem,
da mi ni hotel obljubiti podpore, ko sem snoval društvo v podporo meščanskih
učencev l. 1879. Izdatno podporo pa mi je obljubil pokojni Martin Hočevanj
in odobral, da snujem tako društvo. Ko je pa z njim v dotiko prišel okrajni
glavar, je pa preklekal svojo obljubo in umaknil dano besedo.

Vendar pa on in blaga gospa nista umaknila svoje darežljive roke.
Ker sta izprevidila, da se brez materialne podpore ne vzdrži meščanska šola
in se ne razširi na dva ali tri razrede, sta začela učence takoj l. 1879 ma-
terijalno podpirati. Kakor oče in mati sta za učence plačevala; zdaj enemu
stanovanje, drugemu hrano, tretjemu oboje, četrtemu obleko, knjige itd. Pri-
poročala sta svojo šolo kranjski hranilnici, ki se je šole vsako leto spo-
minjala z večjim ali manjšim darom. Šolsko leto 1879/80 se je pričelo zopet
le še s 1. razredom, kamor je pa vendar vstopilo 27 učencev. Po smrti tova-
riša Vidmarja, o kateri priliki je družina Hočevanje pokazala zopet svojo
dobro sree, sem moral pol leta vse predmete sam poučevati, kar sem rad
storil in kar mi je napravilo več veselja kakor truda. Na pomlad l. 1880.
mi je prišel tovariš Bazljaj iz Trsta na pomoč. Z njegovim prihodom je nasto-
pila za šolo boljša doba, doba razvitka in polnolitve. (Dalje.)